DR. STANISŁAW KLEMENSIEWICZ

O NOWYCH I MAŁO ZNANYCH GATUNKACH MOTYLI FAUNY GALICYJSKIEJ

PRZYCZYNEK PIĄTY.

W KRAKOWIE
DRUKARNIA C. K. UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Józefa Filipowskiego
1905.

DR. STANISŁAW KLEMENSIEWICZ

O NOWYCH I MAŁO ZNANYCH GATUNKACH MOTYLI FAUNY GALICYJSKIEJ

PRZYCZYNEK PIĄTY.

W KRAKOWIE
DRUKARNIA C. K. UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Józefa Filipowskiego
1905.

Osobne odbicie z Tomu XL. Sprawozdań Komisyi fizyograficznej
Akademii Umiejętności w Krakowie.

O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej.

Przyczynek piąty.

Napisał

Dr Stanisław Klemensiewicz.

W przeciągu dwóch ubiegłych lat, t. j. od czasu ostatniego mojego sprawozdania o nowych i mało znanych gatunkach motyli krajowych, zajmowałem się w dalszym ciągu badaniem fauny naszych motyli; nowsze spostrzeżenia, jakie przy tej sposobności poczyniłem, podaję w niniejszym przyczynku. Nadto, korzystając z uprzejmości pp. Tytusa Kauckiego, oficyała pocztowego we Lwowie i Jana Romaniszyna, słuchacza lwowskiej Szkoły politechnicznej, którzy się zbieraniem motyli większych, przeważnie w okolicy Lwowa—zajmują, umieszczam w tym wykazie także niektóre ważniejsze spostrzeżenia tych panów. Oznaczając bogaty zbiór motyli większych p. barona Juliana Brunickiego w Podhorcach obok Stryja, znalazłem kilka zajmujących gatunków, o których tu również wspominam w nadziei, że p. bar. Brunicki rezultaty swoich poszukiwań faunistycznych w okolicy Stryja, dotąd mało badanej, niebawem sam szczegółowo ogłosi.

W ostatniem dwuleciu pojawiły się następujące ważniejsze prace, odnoszące się do fauny motyli galicyjskich:

Schille F., Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów. Część VII i VIII; Spraw. Kom. fizyogr. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XXXVIII, 1904.

Klemensiewicz Dr S., O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Przyczynek IV; Spraw. Kom. fizyogr. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XXXVIII. 1904.

Sitowski L., Motyle Pienin; Spraw. Kom. fizyogr. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XXXIX. 1906.

Po ogłoszeniu mojego IV przyczynku odkryto (łącznie z formami nowemi, w tym przyczynku wykazanemi) 34 gatunki, oraz 33 odmiany i aberacye nowe dla fauny galicyjskiej, mianowicie z grupy *Nymphalidae 3, Lycaenidae 3, Lymantriidae 1, Saturniidae 1, Noctuidae 18, Geometridae 3, Zygaenidae 1, Pyralidae 2, Orneodidae 1, Tortricidae 9, Glyphipterygidae 1, Yponomeutidae 1. Plutellidae 2, Gelechiidae 4, Elachistidae 4, Gracilariidae 5, Lyonetiidae 2, Nepticulidae 6.*

Gatunki zestawiono według katalogu O. Staudingera i H. Rebla (Catalog der Lepidopteren des palaearktischen Faunengebietes; Berlin 1901). Formy nowe dla fauny krajowej oznaczono gwiazdką (*).

Przy oznaczaniu kilku wątpliwych form, udzielił mi swej pomocy p. Dr H. Rebel, kustosz zoologicznego oddziału c. k. nadwornego Muzeum przyrodn. w Wiedniu, za co mu na tem miejscu szczere składam podziękowanie.

Skrócenia:

Brun., Kauc., Rom., oznacza: zebrał p. baron Brunicki, względnie p. T. Kaucki, lub p. J. Romaniszyn.

ex l. = wyhodowany w domu z gąsienicy.

now. stan. = nowe stanowisko.

Pisałem we Lwowie, w lutym 1906 r.

Nymphalidae.

Nymphalinae.

Apatura F.

1. *Ilia* Schiff. S. V. *ab. Metis* Frr. Widziałem kilka okazów w zbiorach prywatnych z okolicy Lwowa, gdzie go także p. Kaucki znalazł.

Limenitis F.

2. *Sibilla* L. Jeden egzemplarz w Tuchli, w pierwszej połowie lipca (Kauc.).

Neptis F.

3. *Lucilla* F. Jaremcze, gdzie się według p. Kauc. od końca czerwca w wielkiej ilości znachodzi.

Melitaea F.

*4. *Didyma* O. *ab Livida* m. „*Omnino livida, normaliter nigro signata*“.

Wszystkie skrzydła z wierzchu blado cytrynowo żółte, t. j. barwy tła spodu skrzydeł tylnych formy zwyczajnej, bez śladu koloru czerwonego; nakreślenie czarne jak u formy zwyczajnej. Na spodzie są skrzydła takie, jak z wierzchu i również w zupełności pozbawione barwy czerwonej.

Według uprzejmej informacyi Dra Rebla w Wiedniu, opisał już Müller [1]) taką aberacyę (jednego ♂ z Berna), nie nadając jej nazwy; inny okaz ♂ z Aten, ma się znajdować w zbiorach Muzeum nadwornego w Wiedniu.

Jeden egzemplarz tej nadzwyczajnej aberacyi znalazł się w sosnowych lasach Rudna opodal Lwowa, w lipcu.

Argynnis F.

*5. *Aphirape* Hb. Na moczarowatych łąkach leśnych Janowa, w drugiej połowie czerwca, dość rzadki.

6. *Pales* Schiff. S. V. *v. Arsilache* Esp. Wraz z poprzednim, lecz o wiele częstszy, dotychczas był znany w tej odmianie tylko z okolicy Brodów.

7. *Ino* Rott. W Janowie na torfiastych łąkach leśnych, w drugiej połowie czerwca liczny.

8. *Lathonia* L. *ab. Valdensis* Esp. Tę rzadką aberacyę udało się znaleźć przed kilku laty p. Kauckiemu w Janowie, w sierpniu.

*9. *Niobe* L. *ab. Radiata* Spul. W zrębach leśnych Brzuchowic opodal Lwowa znalazły się dwa okazy bardzo pięknej aberacyi tego gatunku, odznaczające się spodem skrzydeł tylnych. Oba środkowe szeregi zielonawo żółtych plam, bardzo słabo srebrzysto połyskujących, są ze sobą zlane, a to wskutek zaniku rdzawego nalotu między tymi szeregami plam, a u jednego z okazów także wskutek zaniku czarnych obwódek samychże plam. Tylko żyłki pozostały czarne.

Dr A. Spuler nadmienia w swem najnowszem dziele [2]) między innemi pewną *ab. radiata*, u której jasne (srebrne) plamy są zlane („zu Wischen verschmolzen“). Moje okazy należą prawdopodobnie do tej aberacyi.

---

[1]) Stett. ent. Zeit. 1855, p. 108; T. II, f. 1. — Podobny albinizm zdarza się także w rodz. *Argynnis* F. W tomie VIII czasopisma Deutsche ent. Zeitschr. Iris opisano i pięknie ilustrowano całkiem białą aberacyę gatunku *Lathonia* L. (T. I, f. 8) i podobnąże *Selene* Schiff. S. V. (T. I, f. 7).

[2]) Die Schmetterlinge Europas, III Aufl.

Satyridae.

Satyrus Westw.

10. *Alcyone* Schiff. S. V. Dwa okazy w Potyliczu (Kauc.).

Pararge Hb.

11. *Aegeria* L. *v. Egerides* Stgr. Koło Lwowa, przy końcu maja. Gatunek ten pojawia się w Galicyi bezwątpienia tylko w tej bladej, środkowo europejskiej odmianie *Egerides* Stgr.

Lycaenidae.

Chrysophanus Hb.

12. *Dispar* Hw. *v. Rutilus* Wernb. Podhorce obok Stryja (Brun.), oraz okolica Lwowa (Kauc.), w pierwszej połowie lipca. Okazy te niczem nie różnią się od rzekomo głównej formy angielskiej *Dispar* Hw., której odrębna nazwa zdaje się być zbyteczną.

Lycaena F.

*13. *Optilete* Knoch. *ab.* Ten nowy dla fauny gatunek znalazł w Janowie p. Romaniszyn, na torfiastej łące leśnej, 22 czerwca r. zeszł., w jednym aberacyjnym egzemplarzu. Na spodzie skrzydeł, zwłaszcza tylnych, są oczka bardzo wielkie; na skrzydłach tylnych są one w komórkach 2—4 ku nasadzie wydłużone i zaostrzone, a koniuszki ich w kształcie drobniutkich kropeczek pooddzielane.

*14. *Astrarche* Bgstr. *ab. Albicans* Aurw. Mały okaz z okolicy Lwowa, u którego spód, zwłaszcza skrzydeł tylnych, jest prawie całkiem biały o nielicznych, bardzo drobnych oczkach czarnych; także żółte plamy przed krańcem są słabo rozwinięte. Forma ta jest niewątpliwie *ab. Albicans* Aurw.

15. *Eumedon* Esp. *ab.* (? *Speveri* Husz.) Wierzch skrzydeł jednostajnie brunatny, spód słabo nakreślony o charakterystycznym białawym promieniu na skrzydłach tylnych; oczka przybrzeżne w niebieskawo-białych obwódkach; plamki żółte przed krańcem są bardzo mdłe i znajdują się tylko na skrzydłach tylnych w komórkach 1 do 3. Z szeregu oczek zaśrodkowych pozostały na spodzie skrzydeł przednich tylko dwa (w komórkach 2 i 4), na skrzydłach tylnych brak wszelkich oczek; plamka środkowa na wszystkich skrzydłach wyraźna, podłużna. Znaleziona przez p. bar. Brunickiego w okolicy Stryja.

16. *Icarus* Rott. ♀ *ab. Caerulea* Fuchs. Now. stan.: Korczyn koło Skolego, Ciężów koło Stanisławowa; w sierpniu (Kauc.).

*17. *Cyllarus* Rott. ♀ *ab. Andereggi* Rühl. Jedna ♀ na podmokłych łąkach leśnych w Janowie, w połowie czerwca.

18. *Alcon* F. W Brzuchowicach opodal Lwowa (Kauc.) i okolicy Stryja (Brun.), w drugiej połowie lipca.

19. *Arcas* Rott. Podhorce obok Stryja, w pierwszej połowie lipca (Brun.).

Hesperiidae.

Heteropterus Dum.

20 *Morpheus* Pall. W Komarnie, jeden okaz w lipcu (Kauc.).

Notodontidae.

Cerura Schrk.

21. *Bicuspis* Bkh. Jeden egzemplarz tej nadzwyczaj u nas rzadkiej prządki złowił przy świetle lampy p. bar. Brunicki w Podhorcach koło Stryja, 6 sierpnia r. zeszł.; dotychczas wykazany był tylko w jednym okazie z okolicy Szkła.

Notodonta O.

22. *Tritophus* Esp. Podhorce obok Stryja w pierwszej połowie sierpnia (Brun.).

Odontosia Hb.

23. *Sieversi* Mén. P. Romaniszyn donosi: „W roku zeszłym znalazłem 23 kwietnia w Brzuchowicach pod Lwowem, jeden na sośnie siedzący okaz ♀ tego u nas nadzwyczaj rzadkiego motyla; w pobliżu znajduje się mały lasek brzozowy. Samica ta złożyła po upływie 2—3 dni 14 jaj.

Jajo jest półkuliste, około 1 mm średnicy, barwy mleczno białej, u góry z jasno bronzową mikropylą. Zaznaczyć należy, iż barwa ta aż do ostatniej chwili się nie zmienia. Już w ósmym dniu, t. j. 3 maja, wylęgły się gąsieniczki. Gąsienica jest początkowo blado zielona, z jaśniejszą, prawie żółtą główką. Na każdym pierścieniu znajdują się u góry 2, po bokach po 3 średnio długie włoski ciemne, na głowie również kilka ciemnych niby pendzelków. W miarę przyjmowania pokarmu staje się gąsienica bardziej zielona, a 4 białawe linie, przebiegające wzdłuż ciała, uwydatniają się wyraźniej. Gąsienice są bardzo żarłoczne i dlatego rosną nadzwyczajnie szybko. Bardzo zajmujące jest zjawisko wylinek. Po pierwszem zrzuceniu skórki, które następuje już w czwartym dniu po wylęgu z jaja, są gąsieniczki biało zielone, a jasne linie podłużne stają się wyrazistsze; głowa już zielona, włoski krótkie i białe. Druga wylinka następuje bardzo prędko po pierwszej tak, że zanim jedne z gąsieniczek po raz pierwszy skórkę zrzuciły, inne za-

czynały już drugą wylinkę. Po drugiej wylince zmienia się cokolwiek wygląd zewnętrzny gąsieniczki, mianowicie cztery jasne linie podłużne przebiegają po obu stronach ciemno zielonego paska grzbietowego. Na 11 pierścieniu zjawia się słabo wzniesiony garbek. Po trzeciej, zarazem ostatniej wylince, która również szybko po drugiej następuje, nie zmienia się zielona barwa gąsienicy, lecz staje się, prawdopodobnie wskutek rozwoju tłuszczu, cokolwiek lśniąco żółtawą. Gąsienica dorosła dochodzi $4^1/_2$ cm. długości, ma głowę zieloną, szczęki, odnóża, jakoteż brzegi klapy kuprowej bronzowe.

Jak widzimy stan gąsienicy trwa bardzo krótko, bo nie całe trzy tygodnie. Gąsienica żyje w maju tylko na brzozach. Przepoczwarcza się w ziemi pod mchem, zlepiając sobie lekki oprzęd z mchu i ziemi. Poczwarka ciemno bronzowa. O ile wiem, w Galicyi nie miał jeszcze nikt sposobności hodować z jaja ten rzadki gatunek prządki.

Lymantriidae.

Lymantria Hb.

*24. *Monacha* L. *ab. Nigra* Frr. Rytro, w połowie sierpnia. Forma słabo przyciemniona, stanowiąca przejście do niemal całkiem czarnej *ab. Eremita* O.

Lasiocampidae.

Epicnaptera Rbr.

25. *Tremulifolia* Hb. W okolicy Czortkowa, *ex l.* (Kauc.).

Saturniidae.

Aglia O.

* 26. *Tau* L. ♀ *ab. Mascolor* m. W roku zeszłym wylęgło mi się z poczwarek, otrzymanych w darze od p. Schillego z Rytra, pochodzących z formy zwyczajnej i hodowanych w zwyczajny sposób, kilka okazów. Wszystkie samice (w liczbie pięciu) mają tło skrzydeł takie, jak normalne samce (dwie nawet ciemniej żółte). Kilka podobnie ubarwionych samic otrzymał Werner [1]) w pokoleniu sztucznie skrzyżowanej formy normalnej z całkiem czarną *ab. Melaina* Gross. Okazy ciemno miedziano czerwone nazwał *v. Cupreola.*

Według mego zdania, aberacya samic równobarwnych ze samcami, zrodzona w sposób zupełnie naturalny, zasługuje bardziej na

---

[1] *Aglia Tau* L. *ab. Melaina* Gross. und *Agl. Tau* L. *var. Cupreola* m. Societ. entomol. XVII Jahrgg. p. 129.

utrwalenie w nauce zapomocą odrębnej nazwy, aniżeli płód sztuczny, choćby nawet znacznie różniący się od formy głównej. Proponuję przeto dla niej nazwę *ab. Mascolor*.

Noctuidae.

Acronyctinae.

Acronicta O.

27. *Strigosa* F. *ab. Bryophiloides* Horm. Aberacya melanotyczna, w okolicy Lwowa nie bardzo rzadka (Klem., Kauc.). Galicyjskie okazy tego gatunku są wogóle znacznie ciemniejsze, aniżeli zwykle.

28. *Cuspis* Hb. P. Kaucki wymienia jeden egzemplarz *ex l.* ze Lwowa.

29. *Euphorbiae* F. W okolicy Lwowa dość rzadki (Klem., Kauc.).

Arsilonche Ld.

* 30. *Albovenosa* Göze. Wykrył go p. bar. Brunicki w Podhorcach pod Stryjem w dwóch okazach, w pierwszej połowie sierpnia.

Trifinae.

Agrotis O.

*31. *Strigula* Thnbg. Jeden okaz w Podhorcach pod Stryjem, 15 lipca (Brun.). Bardzo rzadki; dotąd go w kraju nie znano.

32. *Primulae* Esp. W Janowie, 4 czerwca jeden egzemplarz (Rom.).

33. *Flammatra* F. Pojedynczo w okolicy Lwowa (Kauc.) i w Podhorcach k. Stryja (Brun.), w pierwszej połowie lipca.

34. *Birivia* Hb. Kilka okazów znalazł p. Romaniszyn koło Lwowa w pierwszej połowie lipca. Dotychczas znano go przeważnie z okolic górskich.

*35. *Latens* Hb. Jednę ♀ złowiłem w Piwnicznej przy świetle lampy, 1 sierpnia 1902.

36. *Vestigialis* Rott. Piwniczna nad Popradem, 27 lipca.

Dianthoecia B.

37. *Luteago* Hb. Jeden okaz we Lwowie, w pierwszej połowie sierpnia (Kauc.).

Bryophila Tr.

38. *Perla* Tr. Kilka okazów siedzących na skałach znalazłem w Piwnicznej między 5 a 24 sierpnia.

Celaena Stph.

39. *Matura* Hufn. Koło Potylicza (Kauc.).

Hadena Schrk.

40. *Gemina* Hb. We Lwowie jeden okaz *ex l.* 2 czerwca; gąsienica żyje po przezimowaniu trawą aż do początku maja. Gatunek w formie głównej mało znany.

41. *Secalis* Bjerk. *ab. Nictitans* Esp. Piwniczna, przy końcu lipca.

Gatunek *Secalis* jest bardzo zmienny; na uwagę zasługuje aberacya podobna do *H. Ophiogramma* Esp. Jest ona czarno brunatna z jasną, brunatnawo ochrową przepaską wodnistą za białą plamą nerkowatą i takąże połową pachową skrzydeł przednich. Cała powierzchnia tych skrzydeł ma lekki odcień wiśniowo czerwony. Znalazłem ją wraz poprzednią w Piwnicznej, oraz widziałem w zbiorze p. bar. Brunickiego z Podhorzec koło Stryja.

Hydroecia Gn.

*42. *Petasitis* Dbld. Odkryty dla naszej fauny we Lwowie przez p. Romaniszyna w jednym egzemplarzu 5 września, przy świetle lampy.

Nonagria O.

43. *Cannae* O. Koło Lwowa (Rom.) i Stryja (Brun.) przy końcu sierpnia.

44. *Typhae* Thnbg. *ab. Fraterna* Tr. W okolicy Lwowa wraz z formą główną, 1 października (Rom.).

Tapinostola Ld.

*45. *Fulva* Hb. Znaleziony w pojedynczych egzemplarzach koło Lwowa 31 sierpnia (Rom.) i w Podhorcach obok Stryja 12 września (Brun.).

Calamia Hb.

*46. *Lutosa* Hb. P. Romaniszyn złowił we Lwowie przy świetle lampy kilka okazów tej rzadkiej sówki, między połową września a połową października. Okazy te, niezupełnie jednakie, odznaczają się nadzwyczajnie wielkim rozmiarem.

Leucania Hb.

47. *Obsoleta* Hb. W okolicy Lwowa na początku czerwca (Rom.); gatunek u nas mało znany.

Amphipyra O.

48. *Livida* F. Now. stan.: okolica Potylicza (Kauc.).

Taeniocampa Gn.

49. *Populeti* Tr. W Brzuchowicach opodal Lwowa przy końcu marca i w kwietniu dość zwyczajny. P. Romaniszyn znalazł tamże wiele okazów w różnych odmianach; barwa tła skrzydeł przednich ma różne odcienie od jasno popielatej, aż do ciemno bronzowej (szczególnie u samców).

*50. *Pulverulenta* Esp. *ab Rufa* Tutt. Piękna aberacya o rdzawo żółtych skrzydłach przednich, na których tylko zewnętrzny szereg ciemnych kropek i plama nerkowata są widoczne; jest to niewątpliwie *ab. Rufa* Tutt. Wyhodował ją we Lwowie p. Kaucki.

Mesogona B.

51. *Oxalina* Hb. Koło Lwowa kilka okazów na początku września (Rom.).

Calymnia Hb.

52. *Trapezina* L. O jednym egzemplarzu tej pospolitej sówki donosi p. Romaniszyn: „Gąsienicę znalazłem w okolicy Janowa na poziomce (gdzie się może przypadkowo dostała?); nakreślenie miała ciemno bronzowe. Mimo znacznego uszkodzenia końca ciała, zamieniła się w piękny okaz motyla, barwy jasnej, jednostajnie zielonawo popielatej.“

Xylomyges Gn.

53. *Conspicillaris* L. *ab. Melaleuca* View. Typowy okaz *ex l.* w połowie kwietnia we Lwowie.

Thalpochares Ld.

54. *Paula* Hb. Lwów, *ex l.* na początku sierpnia. Gąsienicę znalazłem na wiosnę, wżartą w szczyt pędu *Helichrysum arenarium* DC. na miejscu piaszczystem.

Erastria O.

55. *Venustula* Hb. Na wzgórzach stryjskich koło Lwowa przy końcu maja. Gatunek rozprzestrzeniony, lecz dość rzadki.

Prothymnia Hb.

*56. *Viridaria* Cl. *ab. Modesta* Carad. Jeden okaz w Piwnicznej na gruzowatych zwałach skalistych, 1 sierpnia.

Quadrifinae.

Plusia O.

57. *Zosimi* Hb. P. bar. Brunicki złowił dwa okazy w Podhorcach pod Stryjem, w pierwszej połowie lipca. Gatunek nadzwy-

czajnie rzadki, przedtem znany u nas tylko w jednym egzemplarzu z Drohomirczan.

58 *Chryson* Esp. Znaleziony również w Podhorcach koło Stryja na początku września (Brun.).

59. *Bractea* F. Podhorce obok Stryja, 17 sierpnia (Brun.); bardzo rzadki.

60. *Pulchrina* Hw. Gatunek bardzo podobny do *Pl. Jota* L. i trudny do odróżnienia od niej. Dotychczas znajdowałem go nielicznie w okolicach Nowego Sącza w sierpniu. Z pewnością jest *Pulchrina* Hw. u nas bez porównania częstszą od *Jota* L., lecz błędnie za tę ostatnią poczytywana.

*61. *Pulchrina* Hw. *ab. Percontatrix* Auriv. Jeden okaz przy lampie, w Rytrze 31 lipca.

62. *Interrogationis* L. Mikuliczyn nad Prutem we wschodnich Karpatach (coll. Stöckel). Gatunek bardzo rzadki.

Hypeninae.

Epizeuxis Hb.

63. *Calvaria* F. Now. stan.: Okolice Potylicza (Kauc.) i Stryja (Brun.).

Hypena Schrk.

64. *Rostralis* L. *ab. Radiatalis* Hb. Jeden typowy egzemplarz we Lwowie, znaleziony 13 września.

Geometridae.

Acidaliinae.

Acidalia Tr.

65. *Moniliata* F. We Lwowie, jeden okaz w pierwszej połowie sierpnia (Kauc.).

66. *Fumata* Stph. Gatunek górski, znaleziony w kilku egzemplarzach w Mikuliczynie przez p. Stöckla; zresztą znany u nas tylko z Tatr.

67. *Umbelaria* Hb. Dwa egzemplarze koło Janowa, w lipcu (Kauc.).

Ephyra Dup.

68. *Albiocellaria* Hb. We Lwowie jeden ♂ w pierwszej połowie lipca (Kauc.); bardzo rzadki.

Larentiinae.

Lygris Hb.

69. *Associata* Bkh. Now. stan.: okolica Lwowa, w czerwcu i na

początku lipca; gatunek dość rzadki i tylko miejscami pojawiający się.

Larentia Tr.

70. *Salicata* Hb. Pojawia się w sierpniu w górach nad Popradem (Piwniczna, Żegiestów).

71. *Fluctuata* L. *ab.* Koło Lwowa znalazłem w połowie maja aberacyę o skrzydłach ochrowo nabiegłych.

72. *Vittata* Bkh. Jeden okaz w Piwnicznej w połowie sierpnia, przy lampie.

73. *Molluginata* Hb. Gatunek rzadki, znaleziony w Bolechowie koło połowy lipca (Kauc.).

74. *Affinitata* Stph. *v. Turbaria* Stph. Podhorce pod Stryjem, w połowie maja (Brun.); odmiana dotąd u nas bardzo mało znana.

Tephroclystia Hb.

75. *Castigata* Hb. Now. stan.: w okolicy Brodów w czerwcu, dość zwyczajny.

76. *Tenuiata* Hb. W Piwnicznej wypłoszyłem z wierzby iwy jeden egzemplarz 4 sierpnia, należący niewątpliwie do II generacyi.

77. *Innotata* Hufn. *v. Fraxinata* Creve. Jeden okaz tej rzadkiej odmiany znalazłem w Wierchomli nad Popradem, w zrębach leśnych 8 sierpnia.

78. *Lanceata* Hb. W lasach świerkowych Brzuchowic pod Lwowem, przy końcu kwietnia dość zwyczajny.

Boarmiinae.

Thaumnonoma Ld.

79. *Brunneata* Thnbg. Podhorce pod Stryjem, w drugiej połowie czerwca (Brun.); Mikuliczyn nad Prutem (Stöckel).

Phasiane H. S.

*80. *Clathrata* L. *ab. Nocturnata* Fuchs. Mały, prawie całkiem brunatny okaz tej rzadkiej aberacyi znalazł we Lwowie p. Kaucki, w pierwszej połowie sierpnia.

Arctiidae.

Arctiinae.

Callimorpha Latr.

81. *Quadripunctaria* Poda. P. Kaucki widział go w wielkiej ilości w Bolechowie przy końcu lipca i przez cały sierpień.

Lithosiinae.

Lithosia F.

82. *Griseola* Hb. W lasach koło Janowa, jeden okaz 22 czerwca.

Zygaenidae.

Zygaena F.

*83. *Filipendulae* L. *ab.* (trans.) *Cytisi* Hb. W Piwnicznej wyhodowałem z gąsienicy na początku sierpnia egzemplarz, u którego plamy pary środkowej są ze sobą zlane, obu par pozostałych zaś bardzo do siebie zbliżone.

Cochlididae.

Cochlidion Hb.

84. *Limacodes* Hufn. Na wzmiankę zasługuje egzemplarz tego rozpowszechnionego gatunku, strącony z dębu w Brzuchowicach pod Lwowem 10 września, przeto należący wyjątkowo do II pokolenia. *Limacodes* Hufn. pojawia się zresztą tylko w jednej generacyi od końca maja do początku lipca.

Pyralidae.

Crambinae.

Crambus F.

85. *Paludellus* Hb Jeden okaz pojawił się przy lampie w okolicy Lwowa 2 lipca 1905. Gatunek bardzo rzadki, właściwy tylko okolicom moczarowatym; dotychczas był znany w jednym egzemplarzu, znalezionym przez Nowickiego w Brodach.

86. *Pauperellus* Tr. W górskich okolicach Karpat wschodnich (Tartarów, Chomiak), w pierwszej połowie lipca (Stöckel).

87. *Pinellus* L. Now. stan.: okolice Szczakowy, Lwowa, Brodów; od końca czerwca do początku sierpnia.

* 88. *Culmellus* L. *ab. Obscurellus* Hein. „Skrzydła przednie pokryte gęsto ciemnym pyłkiem". Jeden egzemplarz wypłoszony z krzaków w Piwnicznej przy końcu lipca.

Phycitinae.

Pempelia Hb.

89. *Subornatella* Dup. Piwniczna i Brzuchowice koło Lwowa, w lipcu; gatunek daleko rozsiedlony, mimo to był wykazany dotychczas tylko w jednym okazie z okolicy Janowa.

Hydrocampinae.

Psammotis Hb.

90 *Pulveralis* Hb. Drugi znany w kraju okaz znalazłem koło Rytra w zrębie leśnym, 25 lipca.

Scopariinae.

Scoparia Hw.

*91. *Ambigualis* Tr. *v. Basistrigalis* Knaggs. Między wielu okazami tego zmiennego gatunku znalazłem dwa, mianowicie jeden w Lesienicach koło Lwowa na przynęcie jabłkowej 2 lipca, drugi w Piwnicznej 11 sierpnia, zgadzające się zupełnie z *Basistrigalis* Knaggs. Forma ta, podana w katal. Staud. i Rebl. jako odrębny gatunek, jest niewątpliwie tylko wielką, przy nasadzie skrzydeł silnie nakreśloną odmianą gatunku *Ambigualis* Tr.

Pyraustinae.

Pyrausta Schrk.

92. *Cespitalis* Schiff. S. V. *v. Intermedialis* Dup. Pojawia się po skalistych stokach w Piwnicznej w drugiej połowie sierpnia. Dotąd był mi znany tylko z Brodów.

93. *Falcatalis* Gn. Mikuliczyn w Karpatach wschodnich (Stöckel).

Tortricidae.

Tortricinae.

Pandemis Hb.

94. *Ribeana* Hb. *v. Cerasana* Hb. Wielożerną gąsienicę tego gatunku znalazłem także na *Symphoricarpus racemosus* Michx.

95. *Heparana* Schiff S. V. *ab.* Piękna i rzadka aberacya o jasnem, brunatnawo żółtem (skórno żółtem) tle skrzydeł przednich, na którem skośna przepaska środkowa i plama przyramienna przed wierzchołkiem skrzydła są niemal czarno brunatne, przeto na jasnem tle silnie uwydatnione.

Wyhodowana *ex l.* w Piwnicznej 13 sierpnia; gąsienica na olszy.

Tortrix Meyr.

96. *Forsterana* F. Jeden okaz wyhodowałem we Lwowie 3 lipca z gąsienicy, znalezionej — niezwyczajną rzeczą — na dębie; zauważany także w Mikuliczynie (Stöckel).

97. *Rusticana* Tr. Koło Brodów i Lwowa przy końcu kwietnia i w maju.

98. *Dumetana* Tr. Now. stan.: okolica Lwowa, w pierwszej połowie lipca; gąsienice znajdowałem w porze wiosennej na ziołach i na dębie.

Cnephasia Curt.

*99. *Wahlbomiana* L. *v. Obscurana* Reutt. We Lwowie wyhodowałem dwa okazy tego zmiennego gatunku, które prawdopodobnie należą do odmiany *Obscurana* Reutt.; Dr Rebel w Wiedniu, który je oglądał, jest tego samego zdania.

Okazy moje są średniej wielkości, mają tło ciemne, na którem poprzeczne wstęgi dość słabo się uwydatniają; przedewszystkiem jednak różnią się wstęgą środkową, która jest szeroka i jednostajna, t. j. od strony nasady skrzydła niemal prosto ograniczona, czego Reutt. w dyagnozie owej odmiany *Obscurana* nie uwydatnił.

Jedną z gąsienic znalazłem na *Helichrysum arenarium* DC., drugą na *Echium;* motyle wylęgły się 1 i 2 lipca.

100. *Incertana* Tr. Forma, którą niedawno uważano za odmianę gatunku *Wahlbomiana* L. Daleko rozprzestrzeniona, jednak w okazach typowych rzadka. Dotychczas posiadam trzy okazy z Nowego Sącza (Gołąbkowice) i Lwowa.

101. *Incertana* Tr. *v. Minorana* H. S. Ciemniejsza i znacznie pospolitsza odmiana poprzedniej. We Lwowie dość częsta; gąsienice znajdowałem na *Artemisia campestris* L., *Genista tinctoria* L., *Veronica spec.*

Conchylinae.

Conchylis Ld.

102. *Posterana* Z. Kilka okazów w maju i przy końcu sierpnia, przeto w dwóch pokoleniach.

*103. *Gilvicomana* Z. Jeden, już nieczysty okaz, złowiony w Rostoce Wielkiej koło Rytra przy końcu lipca, należy niewątpliwie do tego gatunku.

*104. *Rutilana* Hb. *ab. Interruptana* m. „*Alae anteriores fascia latericia pone medium ad marginem interiorem interrupta*“.

Ceglasta przepaska za środkiem skrzydła jest nad brzegiem pachowym tak przerwana, iż pozostaje z niej przy tym brzegu tylko drobna plamka; dwie plamy ceglaste, leżące przy brzegach przeciwległych poza tą przepaską, które u formy zwyczajnej są z nią zlane, są u mojego okazu na lewem skrzydle od niej oddzielone. Ceglasta nasada skrzydeł jest pod brzegiem ramiennym również przerwana.

Jeden okaz tej szczególnej aberacyi znalazłem w Barcicach koło Starego Sącza w połowie sierpnia.

105. *Implicitana* Wck. W Lesienicach pod Lwowem przy końcu maja, przeto w pierwszem pokoleniu.

Euxanthis Meyr.

106. *Zoegana* L. Gatunek z pewnością wszędzie rozpowszechniony w lipcu i sierpniu. Dotychczas nie wykazano go z okolic Szczakowy, Nowego Sącza i Brodów.

Olethreutinae.

Olethreutes Hb.

107. *Semifasciana* Hw. We Lwowie wyhodowałem 3 czerwca z gąsienicy na *Salix aurita* L. okaz bardzo ciemny.

108. *Betulaetana* Hw. Rozsiedlony w całym kraju; we Lwowie od początku lipca do początku września.

*109. *Sororculana* Zett. Wykryłem go dla fauny krajowej w okolicy Lwowa, w stanie gąsienicy na brzozie; poczwarka zimowała i przeobraziła się w motyla, wskutek sztucznie przyspieszonego rozwoju, już 13 kwietnia.

110. *Profundana* F. Zbierałem go i hodowałem *ex l.* na *Prunus Padus* L. w okolicach Nowego Sącza, Czarnego Dunajca, Rzeszowa, Brodów i Lwowa, między 31 maja a 19 lipca; jest przeto daleko rozprzestrzeniony, lecz przeważnie dość rzadki.

*111 *Profundana* F. *ab. Wellensiana* Hb. Tę piękną aberacyę wyhodowałem w roku zeszłym w drugiej połowie czerwca z gąsienic, żyjących na wiosnę tylko liśćmi dębu.

112. *Textana* H. G. Jednę wielką i bardzo ciemną samicę znalazłem w Brzuchowicach obok Lwowa 8 września. Gatunek bardzo rzadki.

113. *Metallicana* Hb. W Brzuchowicach opodal Lwowa, pojawia się miejscami po zrębach leśnych w pierwszej połowie lipca. W Janowie znalazłem 22 czerwca samca bardzo blado ubarwionego.

114. *Bipunctana* F. Gatunek górski, daleko rozsiedlony; znany mi z okolic Rytra i Mikuliczyna (nad Prutem), gdzie przebywa w lipcu po zrębach porosłych borówką.

Exartema Clem.

115. *Latifasciana* Hw. Koło Lwowa w czerwcu i pierwszej połowie lipca.

Steganoptycha Stph.

116. *Fractifasciana* Hw. Now. stan.: okolica Brodów w maju i lipcu.

Gypsonoma Meyr.

117. *Neglectana* Dup. Koło Lwowa zwyczajny; gąsienice żyją na wiosnę w baziach wierzb.

Asthenia Meyr.

118. *Pygmaeana* Hb. Lata po brzegach lasów świerkowych koło Lwowa (Biłohorszcze, Brzuchowice) przy końcu kwietnia i w maju, lecz tylko miejscami liczniej.

Semasia H. S.

119. *Incana* Z. Na łąkach leśnych w Brzuchowicach pod Lwowem, na początku czerwca. Dotąd był znany tylko w jednym okazie.

Notocelia Meyr.

120. *Incarnatana* Hb. Świeży okaz 13 sierpnia w Barcicach nad Popradem.

Epiblema Hb.

121. *Fulvana* Stph. Małą samicę znalazłem w zrębach leśnych koło Starego Sącza w połowie sierpnia; gatunek rozprzestrzeniony, jednak dotąd bardzo mało znany.

Grapholitha Hein.

*122. *Compositella* F. *ab. Bilunulana* m. *„Alae anter. striolis quattuor marginis interioris in duas lunulas albas connexis“*.

Cztery oddzielne kreseczki, na jakie u formy zwyczajnej rozpada się biała plama przy brzegu pachowym, są u tej aberacyi zespolone parami w dwie plamki półksiężycowate.

Piękny okaz samca odkryłem w Lesienicach przy Lwowie przy końcu maja.

Tmetocera Ld.

123. *Ocellana* F. *ab.* Posiadam aberacyę, złowioną na przedmieściu Lwowa 4 lipca, u której jasna część środkowa skrzydeł przednich jest w całej rozciągłości jednostajnie żółtawo biała; z ciemnych plamek przy brzegach przeciwległych pozostały tylko nieznaczne ślady przy brzegu ramiennym.

Ancylis Hb.

124. *Unguicella* L. W Brzuchowicach opodal Lwowa, na początku czerwca; dotąd był wykazany tylko z Galicyi zachodniej.

125. *Biarcuana* Stph. Now. stan.: okolica Lwowa, przy końcu maja i w czerwcu.

Rhopobota Ld.

126. *Naevana* Hb. *v. Geminana* Stph. Kilkanaście okazów wy-

hodowałem z gąsienic, jakie znalazłem 11 czerwca w sprzędzonych liściach borówki, porastającej wilgotne zręby leśne Janowa. Gąsienice zauważyłem tylko na szczupłej przestrzeni; motylki lęgły się między 29 czerwca a 11 lipca.

Glyphipterygidae.

Glyphipteryginae.

Glyphipteryx Hb.

*127. *Bergstraesserella* F. *ab. Arcuatella* m. *„Alarum anteriorum strigula alba dorsali prima et secunda in arcum conjunctis“*. U jednego z moich okazów, złowionego w Brzuchowicach obok Lwowa 1 czerwca, są dwie białe plamki przy brzegu pachowym (najbliższa nasady skrzydła i następna), ze sobą w kształcie łuku złączone; okaz ten jest znacznie mniejszy, aniżeli zwykle.

Yponomeutidae.

Argyresthiinae.

Argyresthia.

*128. *Laevigatella* H. S. We Lwowie wypłoszyłem 3 lipca z modrzewia jeden okaz tego nieznanego u nas jeszcze molowca.

Plutellidae.

Plutellinae.

Cerostoma Latr.

*129. *Sequella* Cl. *ab. Leucophaea* Z. Lwów, *ex l.* 16 czerwca; gąsienicę znalazłem w maju na klonie.

130. *Parenthesella* L. Now. stan.: okolica Lwowa, we wrześniu.

131. *Xylostella* L. We Lwowie wyhodowałem 23 czerwca egzemplarz z gąsienicy, znalezionej na wiosnę na *Symphoricarpus racemosus* Michx.

Theristis Hb.

132. *Mucronella* Sc. Motylek ten zimuje w stanie doskonałym. We Lwowie wyhodowałem go z gąsienicy, znalezionej na *Evonymus europaeus* L. przy końcu czerwca; inny okaz, przezimowany, złowiłem tamże 7 maja.

Gelechiidae.

Gelechiinae.

Bryotropha Hein.

133. *Desertella* Dgl. Piwniczna, przy końcu lipca; przebywa po suchych, piaszczystych miejscach. Gatunek rzadki, którego brak w nadwornem Muzeum przyrodniczem w Wiedniu.

Gelechia Z.

134. *Infernalis* H. S. Mikuliczyn w Karpatach wschodnich (Stöckel).

(*Lita* Tr.)

*135. *Furfurella* Stgr. Jeden okaz tego rzadkiego molowca znalazłem we Lwowie na wzgórzach przedmieścia Stryjskiego 7 czerwca 1901.

136. *Acuminatella* Sircom. Koło Lwowa i Brodów, w maju.

*137. *Knaggsiella* Stt. Biłohorszcze pod Lwowem, na początku września; bardzo rzadki.

138. *Maculea* Hw. Jeden piękny egzemplarz znalazłem w zaroślach pod Lwowem 4 lipca; u nas rzadki.

(*Teleia* Hein.)

139. *Alburnella* Dup. Hodowałem go z gąsienic na brzozie we Lwowie, skąd go jeszcze nie wykazano; motylki lęgły się w pierwszej połowie czerwca.

140. *Sequax* Hw. Kilka okazów *ex l.* w połowie lipca; gąsienice żyją na wiosnę w sprzędzonych szczytach *Helianthemum Chamaecistus* Mill., porastającem miejsca piaszczyste koło Lwowa.

Tachyptilia Hein.

*141. *Temerella* Z. W Biłohorszczy koło Lwowa i w Janowie zebrałem w pierwszej połowie czerwca roku zeszłego, na mokrym gruncie torfiastym, wiele gąsienic tego gatunku, żyjących w sprzędzonych liściach *Salix aurita* L. Motyle lęgły się między 27 czerwca a 3 lipca tego samego roku.

Acanthophila Hein.

142. *Alacella* Dup. Now. stan.: Rytro, 22 lipca; jest przeto w kraju daleko rozprzestrzeniony, jednak rzadki.

Anacampsis Hein.

Niektóre gatunki tego rodzaju są tak bardzo do siebie podobne, iż je trudno odróżnić; im większą ilość okazów porównywa się z sobą, tem trudniej wyszukać charakterystyczne znamiona dla

każdego gatunku. Najważniejszą rolę w stanie doskonałego motyla odgrywają cechy organiczne (użyłkowanie, budowa rożków, otułek, nóg, forma skrzydeł i t. p.). Nie mniej ważne są zjawiska biologiczne i morfologiczne pierwszych stanów. Natomiast ubarwienie motyla, które nieraz podlega pewnym zboczeniom, może mieć tylko mniejsze znaczenie. Uwagi te odnoszą się przedewszystkiem do grupy gatunków *Ligulella* Z., *Vorticella* Sc. i *Cincticulella* H. S. To też w dziełach systematycznych panuje niestety co do tych ostatnich zawsze jeszcze pewne zamieszanie. Po dokładnem przestudyowaniu materyału zbioru mojego, oraz — o ile mogłem — biologii odnośnych gatunków, przyszedłem do przekonania, że *Ligulella* Z., *Vorticella* Sc. i *Cincticulella* H. S. stanowią trzy odrębne gatunki, zwłaszcza zaś, że *Ligulella* Z. nie może być uważaną za synonim gatunku *Vorticella* Sc. (jak to w najnowszym katalogu Staud i Rebl. zaznaczono); *Vorticella* Sc. jest bliżej spokrewnioną z. *Cincticulella* H. S., aniżeli z *Ligulella* Z. Wyniki moich badań podaję w następującem zestawieniu analitycznem:

1. Na skrzydłach przednich wspólny pień żyłek 7 + 8 i żyłka 6 wybiegają z komórki środkowej oddzielnie . . . . *Ligulella* Z.
   Na skrzydłach przed. wspólny pień żyłek 7 + 8 odszczepia się od żyłki 6 lub wybiega razem z nią z jednego punktu [1]) . . . 2
2. Skrzydła tylne nie wiele węższe od przednich, ich odsadzony koniec więcej trójkątny, gdyż ku nasadzie swojej nieco rozszerzony (w tem miejscu niemal $^1/_3$ szerokości skrzydła wynoszący) 3
   Skrzydła tylne znacznie węższe od przednich (około $^3/_5$ szerokości skrzydeł przednich), ich odsadzony koniec bardzo długi i wązki, przy swej nasadzie tylko $^1/_4$ szerokości skrzydła mający, przeto więcej linearny . . . . . . *Cincticulella* H. S.
3. Obie płci o białej przepasce; przepaska prostopadła do brzegu pachowego . . *Vorticella* Sc.
   Samiec w miejscu przepaski o dwu białych plamkach przeciwległych, samica o białej, nieco skośnej przepasce . . *nov. spec.*

143. *Ligulella* Z. wyróżnia się wśród powyższych czterech form stanowczo układem żyłek na skrzydłach przednich, oraz przeciętnie

---

[1]) Heineman (Die Schmetterl. Deutschlands u. der Schweiz; 1870) przypisuje błędnie w swych tabelach analitycznych ten układ żyłek tylko gatunkom *Anthyllidella* Hb. i *Albipalpella* H. S.

największym rozmiarem (dług. skrzydł. przedn. = $5^1/_2$ — $6^1/_2$ mm), nadto ma przepaskę szeroką, przy brzegu ramiennym nieco ku wierzchołkowi skrzydła rozszerzoną, zawsze czysto białą.

Kilka okazów posiadam z okolic Nowego Sącza i Lwowa, gdzie się po kwiecistych łąkach w czerwcu i lipcu pojawiają.

144. *Vorticella* Sc. jest mniejszą od poprzedniej (dług. skrz. przedn. wynosi przeciętnie około 5 mm), ma przepaskę węższą, czarnymi atomami tu i owdzie zanieczyszczoną, do brzegu pachowego prostopadłą. Skrzydła tylne są niewiele węższe od przednich, ich koniec jest ku swej nasadzie trójkątnie rozszerzony i przechodzi więcej okrągławo w kraniec (czyli nie jest tak wybitnie odsiężony, jak u *Cincticul.)*, także zaokrąglenie krańca w tyle jest wyraźne (u *Cincticul.* tworzy się tu raczej kątowate załamanie).

Gatunek ten zauważałem w Brodach (na początku maja i w drugiej połowie sierpnia) oraz we Lwowie (w drugiej połowie maja i w czerwcu).

145. *Cincticulella* H. S. jest najmniejsza (dług. skrz. przedn. około $4^3/_4$ mm), ma skrzydła przednie najwęższe, skrzydła tylne znacznie węższe od przednich (około $^3/_5$ szerokości przednich). Przepaska skrzydeł przednich bardzo delikatna, u moich okazów *ex l.* nieco żółtawo biała, podobnie jak u *Vorticel.* wskutek rozrzuconych tu i owdzie (zwłaszcza na brzegach) czarnych atomów mniej zdecydowana (jak się Zeller trafnie wyraża „drżąca"); ta przepaska jest u wszystkich moich okazów wyraźnie łukowato zgięta (ku nasadzie skrzydła wypukła). Odsiężony koniec skrzydeł tylnych jest długi, niemal dłuższy od szerokości skrzydła, przytem bardzo wązki, ku swej nasadzie nie wiele rozszerzony (tutaj tylko $^1/_4$ szerokości skrzydła wynoszący). Końcowy członek otułek ma z przodu i wewnątrz delikatną, ostro czarną linię (u *Vorticel.* jest ta linia tylko z przodu wyraźna).

Kilka okazów gatunku tego wyhodowałem we Lwowie *ex l.* Gąsienica przy obu końcach słabo zeszczuplona, ciemna; na żółtawo brunatnem tle przebiegają dwa szeregi ciemniej brunatnych plam, które łącznie tworzą mało wydatne pręgi podłużne; te plamy powiększają się ku tyłowi, zakrywając wreszcie jaśniejsze tło ciała w zupełności. Na powierzchni znajdują się drobniutkie, lśniące brodaweczki ciemne, każda o jednym włosku. Hemisfery głowy częściowo czarne; pierwszy pierścień ciała na grzbiecie czarno brunatny, wzdłuż jasno przedzielony, lub o dwóch czarno brunatnych plamach. Nóg 16.

Gąsienice żyją późno w jesieni na *Genista tinctoria* L. między mocno sprzędzonymi listkami szczytowymi. Niektóre przepoczwarzają się w jesieni, inne zimują w swych oprzędach i dopiero na wiosnę, nie jedząc więcej — o ile z domowej hodowli wnosić mo-

żna — przeobrażają się w poczwarkę od końca kwietnia. Motyle lęgły się w połowie maja.

146. *Nov. spec.* Wreszcie czwarta w powyższem zestawieniu analitycznem wymieniona forma, zdaje się być nowym gatunkiem, co przedewszystkiem z dymorfizmu płciowego wynika. O formie tej, znalezionej czerpakiem w okolicy Lwowa w dwóch jednakich parach *in copula,* donosiłem już w moim „Trzecim przyczynku“ [1]). Tutaj dodaję tylko, że samiec, podobny do *Anthyllidella* Hb., różni się jednak od niej większym rozmiarem i szerszemi skrzydłami; nadto są białe przecinki przy obu brzegach przeciwległych ku sobie zwrócone, u *Anthyllid.* bywają one skośnie ku krańcowi nachylone; u tej formy wreszcie brak białej kropeczki we fałdziku skrzydła. Samica bardzo podobna do *Vorticella* Sc., ma jednak przepaskę nieco ku nasadzie skrzydła skośną.

W wymienionej pracy mojej nazwałem samca tej norwej formy: ♂ *ab. Destrigella,* przypuszczając wówczas dwupostaciowość płciową gatunku *Vorticella* Sc.; gdyby się jednak po dalszych badaniach miało sprawdzić, że jest to nowy gatunek, proponowałbym dla niego nazwę: *Disparella* m. (wskutek czego miano ♂ *ab. Destrigella* musiałoby odpaść).

147. *Anthyllidella* Hb. *ab.* Różni się od zwyczajnej formy brakiem białej kropeczki we fałdziku skrzydeł przednich, zaledwie widocznemi plamkami białemi przy obu brzegach przeciwległych i rożkami, wyraźnie do okoła biało obrączkowanymi. Jeden okaz wyhodowałem we Lwowie 12 maja, z gąsienicy na *Genista tinctoria* L.

148. *Coronillella* Tr. Koło Lwowa częsta, zwłaszcza jako gąsienica na *Coronilla varia* B.; motyl w drugiej połowie czerwca.

Epithectis Meyr.

149. *Mouffetella* Schiff. S. V. Znalazłem go w Gołąbkowicach koło Nowego Sącza i wyhodowałem z gąsienicy we Lwowie. Gąsienica żyje od maja w sprzędzonych liściach *Symphoricarpus racemosus* Michx.; jest czarnawa, na przodzie z każdej strony z dwoma białemi plamkami, ku głowie znacznie zeszczuplona. Poczwarka w delikatnym oprzędzie. Gąsienica i motyl są bardzo żywe.

Oegoconia Stt.

150. *Quadripuncta* Hw. W Piwnicznej pojawił się piękny okaz przy lampie 26 lipca. Gatunek daleko rozprzestrzeniony lecz rzadki.

---

[1]) Spraw. Kom. fizyogr. T. XXXVI, p. 27.

Oecophorinae.

Pleurota Hb.

151. *Bicostella* Cl. Mikuliczyn w Karpatach wschodnich (Stöckel).

Depressaria Hw.

152. *Costosa* Hw. Now. stan.: Okolica Brodów, przy końcu sierpnia i we wrześniu. Gatunek ten pojawia się u nas przez długi peryod czasu; we Lwowie wylęgały się motyle z gąsienic, żyjących na wiosnę na *Genista tinctoria* L., między 20 czerwca a 10 lipca.

153. *Liturella* Hb. Jeden egzemplarz przyleciał do światła lampy w Piwnicznej 7 sierpnia. Dotychczas był wymieniony tylko w dodatkowym spisie wykazu Dra Garbowskiego [1]) bez wszelkiej daty.

154. *Chaerophylli* Z. Piękny okaz tego rzadkiego gatunku wyhodowałem we Lwowie z gąsienicy, znalezionej przy końcu czerwca na kwiatach *Chaerophyllum spec.* Motyl wylągł się 22 lipca. Gąsienica bardzo pięknie pstro ubarwiona: zielona z czarnemi poprzecznemi plamami na grzbiecie, bardzo ruchliwa. Dotychczas był wykazany tylko z Krakowa.

*155. *Artemisiae* Nick. Brzuchowice koło Lwowa, od końca czerwca; także *ex l.* ztamtąd. Gąsienice żyją na początku czerwca w rozdętych rurkach, utworzonych ze sprzędzonych liści szczytowych *Artemisia campestris* L.

156. *Nervosa* Hw. W Piwnicznej przy świetle lampy, 26 lipca.

Elachistidae.

Scythridinae.

Scythris Hb.

157. *Inspersella* Hb. W zrębie pod Makowicą koło Rytra piękny okaz, 14 sierpnia; prócz tego wykazany tylko przez Nowickiego z Lesienic przy Lwowie.

Momphinae.

Amphisbatis Z.

*158. *Incongruella* Stt. Gatunek (zwłaszcza samica) bardzo rzadki. Jednę samicę napotkałem w okolicy Brodów na murze cmentarza, w bezpośredniej blizkości lasu sosnowego.

Heinemannia Wck.

159. *Laspeyrella* Hb. Po kilku latach spotkałem się znowu z kilku egzemplarzami tego pięknego motylka w zaroślach koło Lwowa, przy końcu maja. Gdzieindziej u nas jeszcze nie znany.

---

[1]) Materialien zu einer Lepidopterenfauna Galiziens. Wien 1892.

Mompha Hb.

*160. ? *Jurassicella* Frey. Na Wysokim Zamku we Lwowie znalazłem przy końcu kwietnia jeden egzemplarz rodzaju *Mompha*, który, według zdania Dra Rebla w Wiedniu, należy prawdopodobnie do nieznanego mu, gdyż w zbiorach nadwornego Muzeum nie zastąpionego gatunku *Jurassicella* Frey.

Anybia Stt.

161. *Epilobiella* Roemer. Kilkakrotnie w okolicy Lwowa (Brzuchowice, Pohulanka) w maju, w okazach przezimowanych.

Coleophorinae.

Coleophora Hb.

162. *Orbitella* Z. Lwów, *ex pup.* 15 czerwca; woreczek przyczepiony do pnia grabu. Gatunek dotąd u nas bardzo mało znany.

163. *Bilineatella* Z. Lwów, *ex l.* przy końcu czerwca; gąsienica na wiosnę tego samego roku na *Genista tinctoria* L. Dotychczas był wykazany tylko z Rytra.

164. *Serenella* Z. Hodowałem go we Lwowie w pierwszej połowie lipca. Gąsienice żyją do czerwca, w niektórych miejscach gromadnie i w wielkiej ilości na *Hippocrepis comosa* L., porastającej piaszczyste pochyłości góry Piaskowej pod Lwowem. Woreczki prawie białe o wielkich, nieregularnych łatkach bocznych.

*165. *Trifariella* Z. We Lwowie wyhodowałem kilka okazów z gąsienic między 23 a 27 maja. Gąsienice żyją do późnej jesieni na spodzie listków *Sarothamnus scoparius* Koch, w woreczkach, w których następnie zimują i na wiosnę, nie jedząc więcej, przeobrażają się w poczwarki. Woreczek czarno brunatny, cały obłożony wielkiemi, nieregularnie odstającemi łatkami.

166. *Caelebipennela* Z. We Lwowie kilka okazów *ex l.*, między 14 lipca a 5 sierpnia. Gąsienice znalazłem częścią na plantacyach miejskich (na Łyczakowie), częścią w Brzuchowicach, na *Helichrysum arenarium* DC. i *Artemisia campestris* L. Woreczek 12—13 mm długi, pochwiasty, na grzbiecie wypukły o kilku bróżdkach podłużnych, na spodzie prosty i w ostrą krawędź ścieśniony, barwy i połysku ciemnego rogu; ujście gębowe średnio skośne, odbytowe dwuklapowe. Znany był tylko Nowickiemu w jednym okazie z Janowa (Szyp).

167. *Vibicella* Hb. Na wiosnę zeszłego roku pojawiły się licznie gąsienice tego gatunku w okolicy Lwowa na *Genista tinctoria* L. Motyle lęgły się w pierwszej połowie lipca. Woreczek do 16 mm długi, obły, lśniąco czarny, pistoletowaty, przy końcu o dwu malutkich wypukleniach bocznych, porysowany delikatnie na grzbiecie poprzecznie, po bokach ku tyłowi skośnie; ujście gębowe nie wiele

skośnie ścięte, ujście odbytowe dwuklapowe. Dotychczas znany tylko z okolicy Lwowa.

168. *Ibipennela* Z. *ab.* W r. 1903 wyhodowałem we Lwowie w dniu 29 czerwca jeden okaz rodzaju *Coleophora*, zbliżony cechami motyla i formą woreczka gąsienicy najbardziej do *C. Ibipennela* Z. Forma u mnie wylęgła ma jednak skrzydła przednie o wiele czyściej białe, gdyż żyłki są tylko bardzo słabo i wązko żółto nabiegłe, nadto tylko w samym wierzchołku skrzydła nieznacznie czarno napröszone; również strzępina brzegu ramiennego przed wierzchołkiem skrzydła jest w większej części biała i tylko przy swej nasadzie (zwłaszcza u samego wierzchołka skrzydła) zaciemniona. Woreczek gąsienicy nie różni się formą od woreczka *Ibipennela*, lecz jest nieco jaśniejszy. Przedewszystkiem zasługuje na uwagę, iż gąsienicę znalazłem na lipie, przeto roślinie obcej dla tego gatunku.

169. *Gnaphalii* Z. We Lwowie kilkanaście okazów *ex l.* Gąsienice żyją na *Helichrysum arenarium* DC., rosnącem na piaszczystych stokach plantacyj miejskich i na suchym gruncie leśnym w Brzuchowicach; ukryte w woreczkach, wgryzają się one głęboko w szczyty pędów lub kąty liści rośliny tak, że są prawie niewidoczne. Woreczek wałkowaty, żółtawo brunatny, pokryty delikatnie kutnerem liści.

170. *Laripennella* Z. Piwniczna, przy końcu lipca.

Elachistinae.

Elachista Tr.

* 171. *Nigrella* Hw. ♂ *ab. Elutella* m. *„Alae anter. maculis duabus oppositis albidis ante apicem exstinctis“.*

Ciemniejszy od formy głównej i pozbawiony w zupełności białawych plamek przy brzegach przeciwległych przed wierzchołkiem skrzydła przedniego; u jednego z moich okazów brak także białawej przepaski poprzecznej przed środkiem skrzydła, u innego jest ona niewyraźna.

Posiadam w zbiorze dwa okazy, znalezione w okolicy Lwowa w maju, trzeci w Piwnicznej na początku sierpnia.

Gracilariidae.

Gracilariinae.

Gracilaria Z.

172. *Falconipennella* Hb. Now. stan.: okolice Nowego Sącza, Rzeszowa, Brodów.

173. *Tringipennella* Z. Now. stan.: Biecz, okolica Lwowa. Pojawia się w maju i początku czerwca, później znowu w sierpniu.

Ornix Z.

174. *Fagivora* Frey. Hodowałem go z gąsienicy i płoszyłem z buków w okolicy Lwowa na początku maja.

Lithocolletinae.

Lithocolletis Z.

175. *Cramerella* F. Now. stan.: okolice Brodów i Rzeszowa.

176. *Heegeriella* Z. Okolice Krakowa, Bochni, Lwowa, Brodów.

*177. *Lautella* Z. *v. Irradiella* Scott. Jeden okaz we Lwowie, wylęgły wskutek przyspieszonego rozwoju 19 marca.

178. *Insignitella* Z. *ab.* We Lwowie hoduję co roku gatunek ten z gąsienic, minujących w jesieni liście *Sarothamnus scoparius* Koch, przeto rośliny, na której ich nigdy nie znaleziono. Gąsienica wyżera pod naskórkiem spodu listka wielką minę, zajmującą najczęściej cały listek i w niej też jako poczwarka zimuje. Motylki różnią się od zwykłej formy przedewszystkiem nadzwyczajnie wielkim rozmiarem, gdyż długość skrzydła przedniego wynosi 4—5 mm (u zwykłej formy około 3 mm). Oprócz zwykłej białej przepaski na skrzydłach przednich, spostrzegam zawsze trzy kreseczki białe przy brzegu pachowym, z których trzecia łączy się często z trzecią kreseczką brzegu ramiennego, obejmując łukiem czarną plamkę w wierzchołku skrzydła; lub też przynajmniej owa trzecia kreseczka ramienna przedłuża się aż po ową plamkę; ta ostatnia ma zawsze kilka srebrno białych łuseczek. Motylki lęgną się wskutek sztucznie przyspieszonego rozwoju od końca marca do połowy kwietnia.

*179. *Insignitella* Z. *ab. Disjunctella* m. *„Alarum anteriorum fascia alba ante medium late interrupta; larva in Sarathamn. scopar.“* U jednego z wymienionych wyżej okazów jest poprzeczna przepaska biała, leżąca przed środkiem skrzydła, szeroko rozerwana na dwie kreseczki przeciwległe.

180. *Cavella* Z. Koło Lwowa, płoszony z brzozy w połowie maja. Gatunek rzadki i mało znany.

181. *Salicicolella* Sircom. Wiele okazów *ex l.* we Lwowie. Gąsienice znajdywałem w Biłohorszczy na *Salix aurita* L; motyle lęgły się w ogrzanym pokoju w pierwszej połowie kwietnia. Dotychczas był wykazany tylko z Krakowa.

182. *Cydoniella* F. We Lwowie wyhodowałem w ciągu kilku lat ostatnich z gruszy dzikiej i ogrodowej wielką ilość Lithocolletidów, które aczkolwiek zmienne, zdają się do jednego należeć gatunku. Oznaczenie tych okazów połączone jest z wielką trudnością, tembardziej, że grupa gatunków rodzaju *Lithocolletis,* żyjących liśćmi gruszy, jabłoni i roślin pokrewnych, nie jest jeszcze w literaturze

należycie gatunkowo ustalona. Kilka okazów przesłanych do rozpoznania lepidopterologom zakrajowym, oznaczono rozmaicie, nawet ten sam determinator oznaczał jeden i ten sam okaz w różnych czasach różnie. Po dokładnem przestudyowaniu grupy wzmiankowanych gatunków przy pomocy dostępnej mi literatury, oraz na podstawie własnych doświadczeń biologicznych [1]) nabrałem przekonania, że okazy wyhodowane z gruszy, mimo swej pozornej różnorodności, należą najprawdopodobniej do jednego gatunku *Cydoniella* F., chociaż nie wszystkie zgadzają się z opisem tegoż w przystępnych mi dziełach Heinemanna, Herr. Schäffera i Freya, a nawet niektóre znacznie odbiegają od typu.

Obok zwykłej formy *Cydoniella* F., u której według Freya (odkrywcy tego gatunku) jest zupełny brak białej kreseczki przy nasadzie brzegu pachowego skrzydeł przednich, lub też takowa jest zaznaczona zaledwie kilku białemi łuseczkami, lęgły mi się okazy aberacyjne o wyraźnej owej kreseczce. Dalej biała rysa, wybiegająca z nasady skrzydła, ma być u *Cydoniella* F. wązka, przy końcu zaostrzona, a pierwsza kreseczka biała przy brzegu pachowym ma być wązka i bardzo skośna. U kilku moich okazów są jednak te cechy tak dalece inne, iż je należy uznać za wybitną aberacyę. Proponuję dla niej nazwę:

*183. *Cydoniella* F. *ab. Pyrifoliella* m. „*Alae anteriores striola basali dilatata, strigula dorsali prima perlata falcata vel rhombica*". Na skrzydłach przednich jest biała rysa nasadowa w połowie końcowej rozszerzona; pierwsza plamka przy brzegu pachowym jest bardzo szeroka i ma kształt sierpa lub rzadziej rombu [2]).

Wreszcie wspominam tu o jednym egzemplarzu z gruszy dzikiej, który ciemnem tłem skrzydeł przednich przypomina gatunek *Blancardella* F., jednak niewątpliwie nie należy do niego.

W związku z powyższą różnicą pomiędzy formami pozostaje najczęściej różna żywność. Gąsienice formy głównej i zbliżonej do niej *ab.* z białą kreską przy nasadzie brzegu pachowego, znajdowałem przeważnie na gruszy dzikiej, zaś aberacyi *Pyrifoliella* prawie wyłącznie na gruszy ogrodowej (z 16 okazów *ex l.*, tylko dwa na gruszy dzikiej).

*184. *Distentella* Z. We Lwowie wyhodowałem *ex l.* i złowiłem w okolicy (w Brzuchowicach) kilka egzemplarzy tego, nieznanego u nas jeszcze molowca. Motyl pojawia się w maju i pierwszej połowie czerwca.

*185. *Cerasinella* Reutti. Jeden okaz *ex l.* we Lwowie, wylęgły wskutek przyspieszonego rozwoju 17 marca. Gąsienicę znala-

---

[1]) Rezultat moich badań zamierzam ogłosić w osobnej pracy.

[2]) Formę tę oznaczył mi jeden z zakrajowych lepidopterologów jako *Concomitella* Bnks., bez wątpienia błędnie.

złem w jesieni roku poprzedniego na *Sarothamnus scoparius* Koch; pochwarka zimowała.

186. *Apparella* H. S. Now. stan.: Brody 22 sierpnia; okolica Lwowa, 4 lipca. Gatunek rzadki.

Lyonetiidae.

Lyonetiinae.

Lyonetia Hb.

187. *Clerkella* L. Tego rozpowszechnionego gatunku nie widzę wykazanego z okolicy Lwowa, gdzie wraz z *ab. Aereella* Tr. jest w jesieni zwyczajny.

*188. *Pulverulentella* Z. Na cmentarzu stryjskim we Lwowie wypłoszyłem z krzaków jeden okaz 18 września. Należy do wielkich rzadkości.

Phyllocnistinae.

Phyllocnistis Z.

189. *Saligna* Z. Now. stan.: okolice Nowego Sącza, Rzeszowa, Lwowa; po wiklinach i koło wierzb gładkolistnych, od końca lipca, po przezimowaniu do maja.

Bucculatrix Z.

190. *Gnaphaliella* Tr. Wiele okazów wyhodowałem z poczwarek między 9 a 12 czerwca. Kokoniki białe, owalne, o powierzchni niebrózdowanej, przyczepione do spodu liści *Helichrysum arenarium* DC., na którem gąsienice żyją. Poczwarki znajdowałem na początku czerwca w lwowskim parku na Łyczakowie i w Brzuchowicach, na suchym, piaszczystym gruncie.

Opostega Z.

*191. *Salaciella* Tr. *ab. Reliquella* Z. Jeden egzemplarz w Piwnicznej, latający zmierzchem wśród pól 22 sierpnia.

Nepticulidae.

Nepticula Z.

192. *Pomella* Vaugh. Lwów, *ex l.*; motylki lęgły się popędzone w rozwoju przy końcu kwietnia. Gąsienice wyżerają w liściach jabłoni zrazu delikatny chodnik, który się wkrótce zamienia w szeroką, okrągławą minę rdzawą; kokonik czerwonawo brunatny [1]).

---

[1]) Wymieniony bez wszelkiej daty tylko w dodatkowym spisie do pracy Garbowskiego, l. c.

*193. *Rhamnella* H. S. Kilka okazów wyhodowałem we Lwowie z gąsienic, toczących liście *Rhamnus cathartica* L. Chodnik gąsienicy jest podłużny, mocno pokrzywiony, białawy; motyle lęgły się po przyspieszonym rozwoju w drugiej połowie kwietnia.

194. *Oxyacanthella* Stt. Lwów, *ex. l.* 13 maja. Gąsienica toczy do późnej jesieni liście *Crataegus oxyacantha* L.; chodnik długi, powyginany, kokonik zielonawo brunatny.

*195. *Aceris* Frey. Jeden okaz znalazłem 23 września we Lwowie, siedzący w pobliżu klonów na parkanie.

*196. *Hodgkinsoni* Stt. We Lwowie wyhodowałem 3 okazy z gąsienic na dzikiej róży Motylki lęgły się po sztucznie przyspieszonym rozwoju między 23 a 25 marca. Rzadka ta forma niewiele różni się od *N. Centifoliella* Z., której zdaje się być odmianą.

*197. *Obliquella* Hein. Daleko rozsiedlony, lecz nie zwyczajny. Zauważyłem go w okolicy Rzeszowa w maju, Biecza przy końcu sierpnia, oraz hodowałem z gąsienicy w Krakowie 18 maja i we Lwowie z liści *Salix fragilis* L. między 23 marca a 27 kwietnia (po przyspieszonym rozwoju). Gąsienice żyją w liściach niektórych wierzb gładkolistnych.

*198. *Trimaculella* [1]) Hw. W pierwszej połowie maja wyhodowałem we Lwowie kilka okazów z gąsienic, toczących późno w jesieni liście *Populus nigra* L. Chodnik gąsienicy długi, z początku wązki, rozszerza się w dalszym ciągu stopniowo i kończy w kształcie szerokiej plamy.

*199. *Trimaculella* Hw. *ab. Populella* H. S. „*Alarum anterior. striga basali cum macula infer. conjuncta*". Wraz z poprzednimi wylągł się jeden egzemplarz 29 kwietnia.

200. *Argyropeza* Z. Gąsienice tego gatunku są w okolicy Lwowa na niektórych osobnikach *Populus tremula* L. późno w jesieni bardzo liczne. Wyżerają one w liściach tego drzewa bardzo charakterystyczną minę. Po wylęgnięciu się z jaja (złożonego prawdopodobnie na ogonku liścia), wgryza się młoda gąsieniczka w ogonek, tocząc go zrazu w środku; następnie przechodzi z wolna w blaszkę liścia, wygryzając pomiędzy dwoma nerwami coraz szerszą, klinowatą minę, podobną do kłębiącego się dymu. Zwężony początek miny, przy wyjściu z ogonka w blaszkę liścia, ograniczony jest z obu stron czarnym kałem. W tem też miejscu, lub też w ogonku liścia przebywa gąsienica w czasie spoczynku, lub chowa się zaniepokojona. Gąsienice dorastają bardzo późno w jesieni, najczęściej już na opadłych na ziemię, całkiem zwiędłych i zżółkłych liściach. Część liścia zajęta przez gąsienicę pozostaje zielona, mimo że reszta

[1]) Nowicki wymienia w swej „Enumeratio lepidopterorum Haliciae orientalis" gatunek *N. Albicornella* Kollar, której opis tam przytoczony, nie zgadza się z gat. *N. Trimaculella* Hw.

już całkiem zżółkła. Gąsienice zapoczwarczają się na ziemi pod opadłym liściem. Kokonik szeroki, jasno brunatny. Motylki lęgły się u mnie popędzone w rozwoju od końca lutego do połowy kwietnia. Na wolności łowiłem je w pierwszej połowie maja.

Tineidae.

Acrolepiinae.

Acrolepia Curt.

201. *Cariosella* Tr. Zauważyłem go w świetlistych lasach liściastych koło Brodów na początku czerwca i znowu w połowie sierpnia i września.

Tineinae.

Monopis Hb.

202. *Imella* Hb. Daleko rozprzestrzeniony; łowiłem go w okolicy Piwnicznej, Lwowa i Brodów od połowy lipca do końca sierpnia.

Tinea Z.

203. *Pellionella* L. Tego pospolitego szkodnika nie widzę wykazanego ze Lwowa.

Micropterygidae.

Micropteryx Hb.

204. *Aureatella* Sc. Koło Lwowa i Janowa w czerwcu.